

دیپلماسی ورزشی ایالات متحده آمریکا

نویسندگان: محمدتقی شریعتی*

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۰/۴

رامین اکبری**

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۲/۲

چکیده

ارتباط ورزش و سیاست یکی از موضوعات برجسته‌ای است که محققان در جامعه ما توجه کمی به آن داشته‌اند. در این مقاله نویسندگان در پی مطرح کردن این موضوع هستند که ورزش چه جایگاهی در دیپلماسی ایالات متحده داشته است و در پی آن به این نتیجه می‌رسند که نقش ورزش در دو پارادایم برای دستگاه دیپلماسی ایالات متحده کارکرد داشته است: در پارادایم نخست ورزش همواره در دیپلماسی این کشور به‌عنوان ابزاری برای سلب مشروعیت یا تسهیل‌کننده برقراری روابط دیپلماتیک مطرح بوده است؛ و در پارادایم دوم ورزش به‌عنوان ابزاری برای دیپلماسی قدرت هوشمند مطرح می‌شود.

واژگان کلیدی: دیپلماسی ورزش، روابط دیپلماتیک، دیپلماسی قدرت هوشمند

tshariati2007@gmail.com

* کارشناسی ارشد روابط بین الملل از دانشگاه تهران

** فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد تاریخ دانشگاه تهران

فصلنامه مطالعات منطقه‌ای: آمریکاشناسی-اسراییل‌شناسی، سال شانزدهم، شماره دوم، بهار ۱۳۹۴، صص ۹۹-۱۱۲

دیپلماسی ورزشی به نقش ورزش در سیاست می‌پردازد اینک ورزش چه تاثیری در دیپلماسی می‌تواند داشته باشد، ورزش را به‌عنوان یک ابزار در اختیار دیپلماسی قرار می‌دهد در یک تبارشناسی از واژه دیپلماسی متوجه آن می‌شویم که با تکامل دولت‌ها معنای دیپلماسی نیز دچار تکامل شده است. با تحول در عرصه روابط بین‌الملل دیگر تعاریف سنتی از دیپلماسی کنار گذاشته شد و مفهوم نوینی از دیپلماسی وارد این رشته شده که از آن به نام دیپلماسی عمومی یاد می‌شود دیپلماسی عمومی همانا تلاش‌های یک دولت برای اطلاع‌رسانی، ایجاد درک متقابل و نیز تاثیر بر افکار عمومی ملت‌های دیگر می‌باشد این تلاش‌ها عبارتند از: تبادلات علمی- دانشجویی، فرهنگی، ورزشی، به‌کارگیری رسانه‌های رادیویی، تلویزیونی، اینترنتی، خدمت‌رسانی، و در نهایت انتشارات.

همواره ورزش در دستگاه دیپلماسی ایالات متحده بعد از جنگ جهانی دوم از دو طریق مورد استفاده قرار گرفته است. ورزش یا ابزاری برای تحریم و سلب مشروعیت بوده یا ابزاری برای برقراری روابط بین دو کشور. البته با ورود به عصر اطلاعات نقش ورزش در دیپلماسی ایالات متحده به‌دلیل تحول در کنشگران عرصه روابط بین‌الملل دچار تغییر شده و ورزش جلوه‌ای از قدرت هوشمند مورد نظر هیلاری کلینتون، وزارت خارجه پیشین ایالات متحده، قرار گرفته است. (www.culturaldiplomacy.org)

ورزش به‌عنوان ابزاری برای سلب مشروعیت

امروزه در رویدادهای ورزشی بین‌المللی جذابیتی وجود دارد که توجه مردم جهان را به خود جلب می‌کند، بازی‌های المپیک بزرگ‌ترین رویدادی است که ملت‌های جهان را در یک شهر دنیا گرد هم می‌آورد و به‌وسیله آن افکار عمومی جهانیان را به خود معطوف می‌کند. ایالات متحده از لحاظ تاریخی از ورزش و جذابیت آن به‌عنوان یک روش برای پیشبرد برنامه‌های سیاسی خود استفاده کرده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد در طول تاریخ بازی‌های المپیک، استفاده سیاسی برای پیشبرد سیاست‌های بین‌المللی این کشور وجود داشته است. در جریان بازی‌های المپیک زمستانی ۱۹۶۰، ایالات متحده از صدور ویزا برای ورزشکاران

آلمان شرقی برای سفر به دهکده (Squaw) که مسابقات در آن برگزار می‌شد، خودداری کرد. ایالات متحده و متحدان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) در سال‌های ۱۹۵۷ و ۱۹۶۷ حداقل ۳۵ بار از صدور ویزا برای ورزشکاران آلمان شرقی خودداری کردند، اما سرانجام موفقیت‌های ورزشی جمهوری خلق سازمان‌های بین‌المللی ورزشی را واداشت تا نادیده گرفتن آلمان شرقی را پایان دهند. (wikipedia.org East Germany at the Olympics)

ماجرای سیاسی دیگری که در مقیاس کوچک‌تری اتفاق افتاد مربوط به بازی‌های المپیک تابستانی ۱۹۶۸ در مکزیکوسیتی است. دو ورزشکار آمریکایی رشته دو و میدانی به نام‌های تامی اسمیت و جان کارلوس به‌خاطر پیروزی در مسابقات دو ۲۰۰ متر به نشانه جنبش حمایت از حقوق سیاهان سلام نظامی با مشتهای گره خورده دادند. در پاسخ رییس کمیته بین‌المللی المپیک (آی. او. سی) اوری براندر از کمیته ملی المپیک ایالات متحده آمریکا خواست که این دو ورزشکار را به کشورشان بازگرداند وگرنه تیم دو و میدانی این کشور را اخراج خواهد کرد. مقامات ورزشی آمریکایی نیز ناگزیر آن دو را به کشور بازگرداندند. (www.infoplease.com)

در پی حمله شوروی به افغانستان ایالات متحده رهبری کشورهایی را برای تحریم به عهده گرفت و این المپیک را تحریم کرد. این تحریم موجب شد که فقط ۸۱ کشور در این المپیک شرکت کنند. ایران تنها کشوری بود که به‌طور مستقل از ایالات متحده المپیک را تحریم کرد. (www.nzhistory.net.nz)

ورزش تسهیل‌کننده برقراری روابط دیپلماتیک

ورزش در دیپلماسی عمومی به‌عنوان ابزاری موثر برای توسعه روابط بین‌المللی مورد تأکید است، به‌خصوص برای آن دسته از کشورهایی که دارای فضای سرد سیاسی متقابل هستند می‌تواند موجب تلطیف و عادی‌سازی رابطه میان دو کشور شود.

توجه به نقش ورزش به‌عنوان یک زبان مشترک و فرهنگ متقابل برای ایجاد ارتباطی پایدار میان ملت‌ها از لحاظ تاریخی در فضای سرد دیپلماتیک یکی از استفاده‌های مهم ورزش در روابط بین‌المللی ایالات متحده با کشور چین به‌کار گرفته شد.

دیپلماسی پینگ پنگ

ژانویه ۱۹۶۹ تا فوریه ۱۹۷۲ دوره بسیار مهم و حساسی در روابط چین و ایالات متحده محسوب می‌شود، دوره‌ای که در آن پس از دو دهه تنش و درگیری میان دو کشور که تایوان، جنگ کره و ویتنام نمادهای بارز آن بودند، گام‌های اساسی در جهت برقراری روابط برداشته شد. وضعیت وخیم امنیتی چین از یک سو و گرفتاری ایالات متحده در ویتنام را می‌توان از مهم‌ترین علل شکل‌گیری مذاکرات و سوق یافتن دو کشور به سوی برقراری روابط تلقی کرد.

مائو تصمیم به دعوت از تیم پینگ‌پنگ ایالات متحده گرفت که بخشی از آن به‌خاطر ایجاد آمادگی روانی در مردم چین برای پذیرش دگرگونی در روابط با ایالات متحده بود. مائو به‌رغم مخالفت‌های داخلی، تیم پینگ پنگ چین را به تورنمنتی در ژاپن فرستاد و دستور دعوت از تیم پینگ‌پنگ ایالات متحده به چین را صادر کرد.

اقدام چین برای استفاده از دیپلماسی پینگ پنگ جهت بهبود روابط با ایالات متحده تصادفی نبود. مهارت چینی‌ها در پینگ پنگ امتیازی برای آنان محسوب می‌شد و جنبه مثبت داشت. چوئن لای در ملاقات با مقامات ورزشی چین پیوسته تأکید داشت که این دیدار فرصت پراهمیتی برای بهبود روابط با ایالات متحده فراهم می‌آورد و اهمیت آن بیش از آنکه در ورزش باشد، در عرصه سیاست است و بنابراین باید به دقت مدیریت شود. در واقع، رهبران چین ورزش را در خدمت سیاست درآوردند، آن هم ورزشی که در آن سرآمد جهان بودند. سفر تیم پینگ‌پنگ ایالات متحده به چین با پوشش وسیعی از سوی رسانه‌های چینی مواجه شد. مسابقات دو تیم به طور زنده از رادیو و تلویزیون چین پخش شد. ملاقات چوئن لای با اعضای دو تیم و پوشش آن در رسانه‌ها، نقطه اوج این دیپلماسی بود؛ زیرا در این دیدار او گفت که دیدار شما، فصلی نوین را در تاریخ روابط مردم چین و ایالات متحده گشود. ساعاتی بعد از این دیدار، واشینگتن به پنج اقدام مثبت و جدید دست زد که از جمله آنها لغو تحریم ۲۲ ساله تجاری چین بود. از جمله دیگر اقدامات، پایان دادن به کنترل‌های پولی بود که از سوی ایالات متحده در قبال چین انجام می‌شد و نیز تصمیم گرفته شد که در روند صدور ویزا برای چینی‌هایی که خواستار دیدار از ایالات متحده بودند، تسریع به عمل آید. با برگزاری این دیدار، به قول کیسینجر، سیر

برقراری روابط چین و ایالات متحده تبدیل به یک رویداد مهیج بین‌المللی شده بود که اذهان جهانیان را به خود مشغول ساخته بود. (پینگ+پنگ+ایرانی www.irdiplomacy.ir)

دیپلماسی بیسبال با کوبا

ورزش به‌عنوان عرصه سیاسی و دیپلماتیک جایی است که سیاست از ورزش تقلید می‌کند و برعکس. وقتی که روابط بین دو کشور ضعیف است ورزش می‌تواند به‌عنوان ابزاری در جهت بالا بردن روابط کمک کند، ورزش همچنین می‌تواند به حرکات دیپلماتیک سرعت بخشد در نگاه اول فکر بهبود مناسبات بین دو ملت از طریق مناسبات ورزشی تا حدودی غریب به‌نظر می‌رسد؛ زیرا قاعدتا مسابقات ورزشی بین‌المللی چیزی فراتر از تجسم هیجانانگیز و تعصبات ملی گرایانه نیست. با این حال وقتی طرفین یک مسابقه ورزشی با حسن نیت و احترام با یکدیگر برخورد می‌کنند و تماشاچیان نیز دوستانه به تشویق می‌پردازند، می‌تواند نوعی تغییر در جهت‌گیری‌های متقابل صورت گیرد. تیم ملی بیس بال کوبا و تیم اوریول بالتیمور در سال ۱۹۹۹ در دوره بازی با یکدیگر رقابت کردند، در بازی اول هاوانا میزبان این بازی‌ها بود و در دور دوم شهر بالتیمور. بسیاری از اندیشمندان هدف از برگزاری این بازی را ایجاد تفاهم بین مردم دو کشور و گسترش فهم متقابل می‌دانند. رسانه‌های ایالات متحده این بازی را که یک تبادل بین فرهنگ‌ها بود، دیپلماسی بیسبال نامیدند. ورزش بیسبال در کوبا و آمریکا از پرطرفدارترین ورزش‌ها محسوب می‌شود. (www.humboldt.net)

دیپلماسی ورزشی بین ایران - آمریکا

در سال ۱۹۵۰، درست زمانی که شوروی در صدد جلب نظر ایران بودند، فدراسیون فوتبال ایران با ارسال دعوت‌نامه‌ای به میلتن آیزنهاور، رییس دانشگاه دولتی پینسیلوانیا، درخواست کردند که تیم اول فوتبال دانشگاهی‌اش را به ایران بفرستد. اعضای تیم نیتانی لیونز به هر جای ایران که رسیدند، با دسته‌ای گل مورد استقبال قرار گرفتند؛ به‌گونه‌ای که مدیر آن تیم تحت تاثیر این وضعیت نوشت: «مردم قبل از کار کردن با همدیگر، باید بازی کردن با هم را بیاموزد.»

فوتبال

بی تردید حساس‌ترین نماد دیپلماسی ورزشی میان ایران و آمریکا مسابقه فوتبال این دو کشور در جریان بازی‌های دور اول جام جهانی سال ۱۹۹۸ فرانسه بود که در آخرین روز خرداد ۱۳۷۷ در ورزشگاه ژرانت شهر لیون برگزار گردید نام‌گذاری این روز از سوی فیفا به‌عنوان روز بازی جوان‌مردانه و انتخاب اورس مایر سویسی (به‌عنوان کشوری بی‌طرف و حافظ منافع آمریکا در ایران)، برای داوری این مسابقه نشان‌دهنده اهمیت این دیدار حتی برای سیاست‌گذاران فیفا بود. (شهبازی، ۱۳۸۳، ۱۸-۱۵)

جایگاه نوین دیپلماسی ورزشی در دستگاه دیپلماسی ایالات متحده

دیپلماسی ورزشی در نظر طراحان دستگاه دیپلماسی ایالات متحده جلوه‌ای از دیپلماسی قدرت هوشمند است که به‌وسیله هیلاری کلینتون، وزیر خارجه پیشین آمریکا، مطرح گردید. دیپلماسی قدرت هوشمند استفاده از تمام ابزارهای دیپلماتیک در همه سطوح برای تامین منافع ملی است که یکی از این ابزارها استفاده از قدرت ورزش است. ورزش در منظر طراحان دیپلماسی این کشور به‌عنوان ابزاری در فهم متقابل افراد با فرهنگ‌های متفاوت، احترام به کار تیمی، احترام به یکدیگر و احترام به قوانین مورد توجه قرار گرفته است.

در ایالات متحده بخش (ای. سی. ای) به دیپلماسی ورزشی اختصاص داده شده است. دفتر اتحاد از طریق ورزش اداره امور آموزشی و فرهنگی، مدیریت برنامه‌های تبادل بین‌المللی وزارت امور خارجه با هدف ایجاد ارتباط بین جامعه جهانی از طریق ورزش را برعهده دارد اتحاد از طریق ورزش، برنامه‌های تبادل بین‌المللی را اجرا می‌کند که هدف از آن کمک به جوانان محروم برای کشف این مسئله است که چگونه دست‌یابی به موفقیت در زمینه ورزش می‌تواند به آنها مهارت‌های مورد نیاز برای موفق شدن در کلاس درس و زندگی را بیاموزد. اتحاد از طریق ورزش، در چارچوب اعزام نمایندگان ورزشی و برنامه‌های بازدید ورزشی و اعطای کمک‌های مالی و توانمندسازی زنان و دختران از طریق مبادله ورزشی تلاش می‌کند تا با پیامی مبنی بر تعهد ایالات متحده نسبت به درک بین‌المللی، مدارای فرهنگی و احترام متقابل، با ورزشکاران جوان، مربیان و مدیران ورزشی در سراسر جهان ارتباط برقرار کند. (www.eca.state.gov/sports-multimedia)

برنامه‌های دفتر اتحاد از طریق ورزش اداره امور آموزشی و فرهنگی یک. سفیران ورزشی

نمایندگان ورزشی، ورزشکاران و مربیان حرفه‌ای در حال فعالیت و یا بازنشستگی هستند که اداره امور آموزشی و فرهنگی آنها را برای برگزاری دوره‌های تمرینی و ایجاد تیم‌های ورزشی و همچنین گفتگو با جوانان در مورد اهمیت تحصیل، تاثیر مثبت ورزش بر سلامتی و احترام به گونه‌های متفاوت، به کشورهای خارجی اعزام می‌کند. اتحاد از طریق ورزش از سال ۲۰۰۵ تاکنون بیش از ۱۳۰ ورزشکار را برای شرکت در برنامه نمایندگان ورزشی به بیش از ۴۰ کشور جهان اعزام کرده است. نمایندگان ورزشی با کمیته المپیک ایالات متحده و فدراسیون‌های ورزشی و لیگ حرفه‌ای همکاری می‌کنند. (www. eca. state. gov sports -envoys)

۱۰۵

آیا دیپلماسی ورزشی هاکی به شکستن سردی روابط در مسکو کمک می‌کند؟

۲۰ بازیکن هاکی و چهار مربی به‌عنوان سفیران ورزشی ایالات متحده در سال ۲۰۱۲ به مسکو سفر کردند. این برنامه از تلاش‌های کمیسیون دوجانبه ریاست جمهوری ایالات متحده و روسیه (BPC'S) برای گردهم آوردن مردم به منظور دست یافتن به درک بهتر حمایت می‌کند. آن استاک، معاون وزیر امور خارجه در امور آموزشی و فرهنگی، که در هنگام عزیمت بازیکنان و مربیان از واشینگتن حضور داشت، پس از ترک آنها به مقصد مسکو از نقش این افراد به‌عنوان سفیران فرهنگی صحبت کرد: «من از اینکه وزارت امور خارجه توانست تعدادی از بازیکنان برجسته در سطح جهانی را برای دیدار با هم‌تایان روسی خود اعزام کند بسیار هیجان‌زده هستم. این نوجوانان، آینده ما با روسیه را رقم می‌زنند. آنها از دیدار با دوستان جدید، و آشنایی با فرهنگ‌های جدید و قرار داشتن در مقام سفیران فرهنگی بر اساس کمیسیون دوجانبه ریاست جمهوری ایالات متحده و روسیه هیجان‌زده خواهند بود.»

این سفر به مسکو، پاسخ متقابل برنامه‌ای بود که در سال ۲۰۱۱، ۲۴ بازیکن هاکی روی یخ روسیه و مربیان آنان را به واشینگتن آورد. این دیدار هشتمین تبادل ورزشی در پی موافقت‌نامه میان وزارت امور خارجه و وزارت ورزش روسیه، سیاست‌گذاری در زمینه گردش‌گری و جوانان، و

با توجه به گروه کاری آموزشی، فرهنگی، ورزشی و رسانه‌ای کمیسیون دوجانبه ریاست جمهوری ایالات متحده و روسیه صورت می‌گیرد.

راشل آن پروتکی، دانش‌آموز سال آخر دبیرستان از مینه‌سوتا و از بازیکنان خط حمله، هجدهمین ساگرد تولد خود را در طی سفرش به مسکو جشن گرفت. بازی‌های هاکای از زمانی که به‌خاطر می‌آورد، موجب ارتباطات ارزشمند فرهنگی با دختران روسی همسن خود شده است که اشتیاقی همانند اشتیاق او برای بازی دارند.

برت کینگزبری، از بیکرزفیلد کالیفرنیا، یکی از این مربیان است. او می‌گوید: من در دوران جنگ سرد بزرگ شدم و مشتاقم تا فرهنگی با قدمت بیشتر از فرهنگ خودمان را ببینم، با مردم روسیه آشنا شوم و موارد مشترک را تشخیص دهم. کینگزبری گفت که او علاقه‌مند به دیدن واکنش بازیکنان به تجربه روسی و اینکه چگونه این امر بر رهبری ما در بازی‌های هاکای و در مدرسه تاثیر می‌گذارد، هستم.

شرکت‌کنندگان از کالیفرنیا و مینه‌سوتا از جوامع هاکای متفاوتی می‌آیند. تقریباً تمامی دبیرستان‌ها در مینه‌سوتا به‌عنوان بخشی از برنامه ورزشی متدوال خود در مدرسه از تیم‌های هاکای برخوردارند، در حالی که کالیفرنیا تیم‌های شهری متشکل از بازیکنانی از مدرسه‌های نواحی مختلف دارد؛ چرا که مدرسه‌های اندکی میدان یخ و اسکیت به‌عنوان بخشی از برنامه ورزشی مدرسه ارائه می‌دهند.

راشل کارانزا، بازیکن ۱۵ ساله خط دفاع از کالیفرنیا که برای تیم سن خوزه شارک گرلز ۱۶ یو بازی می‌کند، می‌گوید: «من آگهی را که به‌دنبال برنامه سفیر جوانان بود دیدم و کنجکاوی مرا به‌خود جلب کرد» او درخواست‌نامه خود را پر کرد که شامل پرسش‌ها و نوشته کوتاهی بود و منتظر پاسخ به آن ماند. کارانزا گفت: هنگامی که از طریق تلفن و ایمیل از این موضوع باخبر شدم بسیار هیجان‌زده بودم و اکنون طاق‌ت صبر کردن برای چنین تجربه فرهنگی و دیدن روسیه را ندارم رفتن او به روسیه، بازی کردن هاکای با دختران همسن خود و تجربه فرهنگی. من فکر می‌کنم این امر باعث می‌شود تا در کلاس و در روی یخ رهبر بهتری باشم. من می‌توانم جنبه تبادل فرهنگی را با دوستانم در داخل کشور به اشتراک بگذارم و به آنها درباره زندگی روزمره در روسیه مطالبی را بگویم.

کینگزبری مربی تیم این‌گونه بیان می‌کند که ورزش نقش برابری را برای تفاوت‌های فرهنگی ایفا می‌کند. مطمئناً هر یک از دو تیم می‌خواهد در مسابقه برنده شود، این هدف رقابتی مشترکی است، اما پس از بازی همه با یکدیگر دست می‌دهند و به‌خاطر بازی خوب به هم تبریک می‌گویند. این زیبایی این‌گونه تبادل است. (www.iipdigital.usembassy.gov)

دو. بازدیدکنندگان ورزشی

جوانان و مربیانی هستند که در چارچوب برنامه‌های تبادل به ایالات متحده سفر می‌کنند. برنامه بازدیدکنندگان ورزشی به جوانان فرصت می‌دهد تا متوجه شوند که چگونه دستیابی به موفقیت در زمینه ورزش می‌تواند به تقویت مهارت‌های آنها برای موفق شدن در کلاس درس و زندگی کمک کند. اتحاد از طریق ورزش از سال ۲۰۰۳ تا کنون امکان سفر بیش از ۷۰۰ جوان ورزشکار از بیش از ۵۰ کشور جهان را به ایالات متحده برای شرکت در برنامه بازدیدکنندگان ورزشی فراهم آورده است. (sports-visitors.eca.state.gov)

بازدیدکنندگان برمه‌ای

یک تیم از کشور برمه که همراه با دو مربی خود به آمریکا آمده بود، نخستین تیم ورزشی از این کشور شرق آسیا به‌شمار می‌رفت که در چارچوب برنامه دیدار تیم‌های ورزشی وزارت امور خارجه ایالات متحده به آمریکا سفر می‌کرد. سفر این تیم به آمریکا در ماه ژانویه، ادامه نخستین برنامه نمایندگان ورزشی بین دو کشور به‌شمار می‌رود که طی آن در ماه اوت نمایندگان لیگ ملی بسکتبال ایالات متحده (NBA)، شامل شارلوت بابکتس، بازیکن برمه‌ای تبار؛ ریچار چو، مدیر لیگ؛ و اعضای لیگ ملی بسکتبال زنان (WNBA) ایالات متحده به برمه سفر کردند.

تیم ۱۲ نفره برمه شامل شش پسر و شش دختر ۱۵ تا ۱۷ ساله از مناطق مختلف این کشور ۵۶ میلیون نفری بود. این جوانان در دوره‌های آموزشی بسکتبال در دبیرستان‌ها که هدف آن تقویت مهارت‌هایی مانند کسب آمادگی فیزیکی و بازی گروهی بود، شرکت کردند. آنها طی

تمرینات آماده‌سازی حرفه‌ای تیم‌ها پیش از بازی، از راهنمایی‌های بازیکنان تیم واشنگتن ویزاردز و شارلوت بابکتس بهره‌مند شدند.

بازیکنان تیم جوانان برمه همچنین آموختند که چگونه به‌عنوان بازیکنان دچار ناتوانی جسمی بازی کنند. بیل گرین، که قسمت تحتانی بدنش فلج است، در یک گردهمایی در واشنگتن به اعضای این تیم در مورد تاریخ و قوانین بسکتبال با صندلی چرخ‌دار- که از رشته‌های المپیک ویژه افراد دچار ناتوانی جسمی است - توضیح داد. گرین سپس از این جوانان دعوت کرد تا با نشستن بر روی صندلی چرخ‌دار مخصوص بازی بسکتبال، به بازی بپردازند. نوجوانان تیم در مدت کوتاهی حرکت با صندلی چرخ‌دار را از بالا به پایین زمین بازی، مبادله توپ و جا دادن توپ را در حلقه آغاز کردند.

ای تو گفت که بسیار تحت تاثیر «نظم و انضباط» بازیکنان آمریکایی در زمینه پایبندی به قوانین بازی قرار گرفته است. او افزود پس از بازگشت به شهر خود به نام کاتا در منطقه ساگاینگ در مرکز برمه، آنچه را که آموخته است با دوستانش به اشتراک می‌گذارد. مین‌سان نیز متوجه شد که بازیکنان آمریکایی در طول بازی به دقت به حرف‌های یکدیگر گوش می‌کردند. او گفت می‌خواهد این روحیه ورزشکاری را در طول زندگی خود به کار ببندد. او افزود که قصد دارد پس از پایان تحصیلاتش به فعالیت‌های بازرگانی بپردازد و در آن زمان همواره به نظرات کارمندانش گوش خواهد داد، نیازهای آنها را درک خواهد کرد و به آنها برای فعالیت‌هایشان احترام خواهد گذاشت. وی افزود که آشنایی با آمریکاییان و گفت و شنود با آنها برای او تجربه‌ای دوست‌داشتنی بوده است و آن را «گامی بزرگ» در دیپلماسی ایجاد ارتباط بین مردم ایالات متحده و برمه نامید.

تارا سوننشاین، معاون وزیر امور خارجه ایالات متحده در امور دیپلماسی عمومی، در مورد ارزش این گام بزرگ توضیح داد. او در آغاز سفر این تیم به ایالات متحده در واشنگتن گفت: «هنگامی که ما بین فرهنگ‌های مختلف ارتباط ایجاد می‌کنیم، تنها به آنچه که برای مردم مهم و ارزشمند است، ادای احترام نمی‌کنیم، بلکه روابطی غنی‌تر، گسترده‌تر، و مبتنی بر اعتماد دوجانبه را برای آینده بنیان می‌گذاریم. این امر سبب می‌شود دیپلماسی فرهنگی به ابزاری اساسی در قرن بیست‌ویکم تبدیل شود.» اون انگ، مربی تیم برمه نیز گفت: «روحیه ورزشی و

مهارت‌های لازم برای حل مشکلات، که بازیکنان تیم او طی این سفر آموختند، در آینده برای آنها ارزشمند خواهد بود.» او افزود که قصد دارد پس از بازگشت به برمه ارتباط خود را با افرادی که در ایالات متحده با آنها آشنا شده است، حفظ کند و بکوشد تا در برمه توجه مردم را به ارزش ورزش و کار گروهی جلب کند (www.cnn.com)

سه. توانمندسازی زنان و دختران از طریق مبادله ورزشی

۱۰۹

بسیاری از کسانی که به مطالعه توسعه انسانی می‌پردازند، دیپلماسی فرهنگی را وسیله‌ای برای پیشرفت و توانمندسازی زنان و دختران در سراسر جهان ارزیابی می‌کنند، به‌ویژه در زمان کنونی که کارشناسان دریافته‌اند زنان در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی بسیاری از کشورها در چه سطح پایینی نمایندگی می‌شوند. تارا سوننشاین، معاون اجرایی موسسه صلح ایالات متحده و نامزد پرزیدنت اوباما برای سمت دستیار وزیر امور خارجه در دیپلماسی عمومی و امور عمومی، به‌عنوان ناطق اصلی طی همایشی با نام «دیپلماسی هیپ هاپ» ایجاد ارتباط از طریق فرهنگ در ۲۷ مارس گفت: «زنان و دختران در عرصه دیپلماسی فرهنگی و دیپلماسی عمومی، اینها مفاهیمی هستند که من نمی‌توانم تلاقی هیجان‌انگیزتری را در این‌باره برای هر کسی که در این اتاق به استفاده از نیروی بالقوه نیمی از جمعیت جهان می‌اندیشد، تصور کنم. سوننشاین افزود: «در حالی که زنان نماینده نیمی از جمعیت جهان هستند، آنها به‌ویژه در زمینه مسائل سیاسی، اقتصادی و در روند برقراری صلح در برخی کشورها نقشی ندارند.» او گفت: «شما اگر خواهان صلح و خوشبختی و یا هر دوی آنها هستید، کنار گذاشتن زنان و دختران معنی پیدا نمی‌کند.» زنان و دختران شبکه‌های بین فردی جدیدی کسب می‌کنند، در آنها حس هویت ایجاد می‌شود و به فرصت‌های جدیدی دسترسی پیدا می‌کنند که باعث می‌شود مشارکت بیشتری در زندگی مدرسه و اجتماعی داشته باشند. ورزش به‌عنوان وسیله‌ای به بهبود نقش رهبری زنان و دختران و مشارکت آنها در تصمیم‌گیری کمک می‌کند. آموزش، مردم را از سرتاسر مرزها، فرهنگ‌ها و نظام‌های اعتقادی گردهم می‌آورد و می‌تواند باعث ارتقای مدارا و درک بیشتر بین افراد و جوامع شود؛ مشارکت دختران در ورزش می‌تواند کلیشه‌های جنسیتی را به چالش بکشد

چهار. کمک‌های مالی

و نگرش‌های تبعیض‌آمیز جا افتاده در بین مردم را بشکنند، و فرصت عالی را برای تأمین اطلاعات و ارتقای گفتگو در مورد اهمیت آموزش دختران در اختیار تیم‌ها و سازمان‌های ورزشی قرار می‌دهد. مطالعات نشان داده‌اند که رابطه مستقیمی بین مشارکت دختران در ورزش و آموزش عالی و دستاوردهای شغلی وجود دارد، و اینکه تنها یک سال آموزش ابتدایی با ۱۰ تا ۲۰ درصد افزایش در حقوق زنان در سال‌های بعدی زندگی آنها رابطه دارد؛ تنها یک سال آموزش در مقطع متوسطه منجر به افزایش ۱۵ تا ۲۵ درصدی حقوق آنها می‌شود.

کمک‌های مالی هر ساله به سازمان‌های دولتی و یا خصوصی غیرانتفاعی در ایالات متحده اعطا می‌شود. این برنامه سبب ایجاد ارتباط بین جوانان، مربیان جوان، و مدیران ورزشی جوان از کشورهای خارجی با هم‌تایان آمریکایی آنها می‌شود. شرکت‌کنندگان در این برنامه تبادل دوجانبه در زمینه چهار موضوع اصلی با یکدیگر گفتگو می‌کنند. مدیریت ورزشی، آموزش مربیان ورزشی، ورزش و معلولیت، ورزش و سلامتی اتحاد از طریق ورزش از سال ۲۰۰۲ تا کنون بیش از ۸۰ کمک مالی به برنامه‌های مختلف در سراسر جهان اعطا کرده است. (www.eca.state.gov)

نتیجه‌گیری

با بررسی نقش ورزش در دیپلماسی ایالات متحده، متوجه می‌شویم که ورزش نقش مهمی در دیپلماسی ایالات متحده ایفا کرده است. ورزش ابزاری برای سلب مشروعیت از اقدامات دولت‌ها، با تحریم المپیک ۱۹۸۰ مسکو به دلیل حمله این کشور به افغانستان، عدم صدور ویزا برای ورزشکاران آلمان شرقی بوده است و گاهی ورزش ابزاری برای تقویت روابط با دیگر کشورها که در فضای سرد سیاسی با یکدیگر به سر می‌بردند، مانند دیپلماسی پینگ‌پنگ با چین، دیپلماسی بیسبال با کوبا، دیپلماسی کشتی و فوتبال با ایران، بود.

با ورود به عصر اطلاعات و مطرح شدن کنشگران جدید در عرصه روابط بین‌الملل، دیگر دولت‌ها کنشگران واحد در این عرصه نیستند. دیپلماسی ورزشی در ایالات متحده تحول عظیمی

ایجاد کرد که در پی آن دیپلماسی ورزشی در نظر طراحان دستگاه دیپلماسی ایالات متحده جلوه‌ای از دیپلماسی قدرت هوشمند یافت که به‌وسیله هیلاری کلینتون، وزیر خارجه پیشین آمریکا مطرح گردید. دیپلماسی قدرت هوشمند استفاده از تمام ابزارهای دیپلماتیک در همه سطوح برای تامین منافع ملی است که یکی از این ابزارها استفاده از قدرت ورزش است. ورزش در منظر طراحان دیپلماسی این کشور به‌عنوان ابزاری در فهم متقابل افراد با فرهنگ‌های متفاوت، احترام به کار تیمی، احترام به یکدیگر و احترام به قوانین مورد توجه قرار گرفته است.

دفترا اتحاد از طریق ورزش، اداره امور آموزشی و فرهنگی، مدیریت برنامه‌های تبادل بین‌المللی وزارت امور خارجه با هدف ایجاد ارتباط بین جامعه جهانی از طریق ورزش را بر عهده دارد. اتحاد از طریق ورزش، برنامه‌های تبادل بین‌المللی را اجرا می‌کند؛ بدین ترتیب که در چارچوب اعزام نمایندگان ورزشی و برنامه‌های بازدید ورزشی و اعطای کمک‌های مالی و توانمندسازی زنان و دختران از طریق مبادله ورزشی، تلاش می‌کند با پیامی مبنی بر تعهد ایالات متحده نسبت به درک بین‌المللی، مدارای فرهنگی و احترام متقابل با ورزشکاران جوان، مربیان و مدیران ورزشی در سراسر جهان ارتباط برقرار کند. در همین ارتباط بسیاری از ورزشکاران ایالات متحده به‌عنوان سفرای ورزشی به کشورهای دیگر سفر کرده و بسیاری از تیم‌های ورزشی دیگر کشورها پیرامون برنامه بازدید ورزشی به این کشور سفر کرده‌اند.

منابع و یادداشت‌ها:

۱. شهایی، هوشنگ (۱۳۸۳)، «دیپلماسی ورزش بین ایالات متحده و ایران»، نشریه گفتگو، شماره ۴۲.
2. [www. cnn. com](http://www.cnn.com)
3. www. culturaldiplomacy. Org
4. www. eca. state. gov sports-multimedia
5. www. eca. state. gov sports –envoys
6. www. eca. state. gov sports-visitors
7. www. humboldt. net
8. www. infoplease. Com
9. www. interbasket. Net
10. www. iipdigital. usembassy. gov
11. www. irdiplomacy. ir پینگ+پنگ+ایرانی
12. www. nzhistory. net. Nz
13. wikipedia. org East Germany at the Olympics